

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/komunikaty/11383,Tunezyjczycy-z-wizyta-w-IPN.html>
29.04.2026, 17:42

Strona znajduje się w archiwum.

Tunezyjczycy z wizytą w IPN

08.10.2012

Doświadczenia historii i transformacji

W niedzielę 7 października przyleciała do Polski delegacja władz i organizacji pozarządowych Tunezji. Kraju, który po latach krwawych rządów próbuje budować zręby demokracji. Chce również sprawiedliwie osądzić winnych zbrodni i uczcić bohaterów. W Instytucie Pamięci Narodowej i innych instytucjach związanych z badaniem i rozliczaniem przeszłości chcą zapoznać się z polskimi doświadczeniami. W poniedziałek 8 października w siedzibie IPN rozpoczęli zaplanowany na pięć dni cykl spotkań i rozmów. Oprócz prezesa IPN dra Łukasza Kamińskiego o polskich doświadczeniach mówili Adam Siwek, naczelnik Wydziału Krajowego Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa oraz dr Jacek Polańczyk – dyrektor Departamentu Orzecznictwa Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych.

Dr Łukasz Kamiński, prezes Instytutu Pamięci Narodowej, w krótkim wstępie zapoznał gości z polską drogą do wolności. Goście z Tunezji z zainteresowaniem słuchali, gdy dr Kamiński mówił o radości z odzyskania niepodległości i trudnej jej obronie po ponad stu latach zaborów, radości budowania wolnej Polski w dwudziestolecie, zdradzieckim pakcie Niemców z Sowietami, milionowych stratach w czasie wojny. I o jej zakończeniu, które dla Polski i Polaków nie oznaczało wolności i końca cierpień. Lata 1945–1989 to z jednej strony różne natężenie komunistycznego terroru i mniej lub bardziej udane próby przeciągania Polaków na stronę władzy, a z drugiej – walka społeczeństwa o własne prawa. Od oddziałów leśnych lat czterdziestych przez rodzącą się opozycję lat siedemdziesiątych po dziesięciomilionowy wybuch Solidarności, która – przechodząc jeszcze przez doświadczenie stanu wojennego – dała wolność Polsce i była impulsem do zrzucenia sowieckiej dominacji w innych krajach, a także rozpadu Związku Sowieckiego.

Jak Polska rozliczyła się z trudną przeszłością? Odpowiedzi na to pytanie oczekiwali przede wszystkim Tunezyjczycy. W ciągu minionych ponad dwudziestu lat proces ten przebiegał w Polsce – mówił prezes IPN – z różną intensywnością. Tuż po odzyskaniu niepodległości oznaczało to zerwanie z dziedzictwem dyktatury komunistycznej, jednak proces zrywania z komunizmem nie był łatwy. Choć już na początku lat 90. zaczęto mówić o konieczności dekomunizacji, to hasło to z trudem przebijało się w społecznej debacie, a sam proces nie został zrealizowany. Równie trudno przebiegała w Polsce lustracja. W przeciwieństwie do innych państw postkomunistycznych u nas karany był nie fakt służby w policji politycznej lub współpraca z nią, ale próba jej zatajenia. – Polskie doświadczenia lat 90. rozliczenia z przeszłością nie było doświadczeniem sukcesu – powiedział dr Łukasz Kamiński.

Przełomem było ponowne dojście do władzy w 1997 roku sił wywodzących się z Solidarności. Mimo weta postkomunistycznego prezydenta udało się doprowadzić do powstania Instytutu Pamięci Narodowej, który uzyskał wysoką rangę i niezależność. Przejęte zostały archiwa policji politycznej, ścigani i karani są winni zbrodni komunistycznych i nazistowskich. Oddano

sprawiedliwość i zaczęto nagradzać zapomnianych dotąd bohaterów. Mówiąc o zadaniach Instytutu i jego strukturze, prezes mocny akcent położył na działalność edukacyjną, zwłaszcza w sferze budowania społeczeństwa obywatelskiego. – Chodzi o uczenie, jak wiele są warte prawa człowieka, poprzez pokazanie, co się dzieje, gdy ich nie ma lub są gwałcone – mówił. Podsumowanie ostatnich dziesięciu lat jest doświadczeniem sukcesu, w porównaniu z latami dziewięćdziesiątymi nastąpiły duże zmiany – powiedział Kamiński.

Goście z Tunezji mieli bardzo wiele pytań. Interesowało ich przede wszystkim usytuowanie instytucji związanych z rozliczaniem przeszłości w systemie prawnym. Jak powstawało nowe prawo, kto je uchwalał. Jak finansowana jest działalność historyczna i rozliczeniowa. – Spory o przeszłość nie zanikają, ale nie dotyczą one już upamiętnienia bohaterów – odpowiedział Kamiński na jedno z ważniejszych pytań spotkania: w jaki sposób udało się pogodzić polskie społeczeństwo ze swoją przeszłością. W odpowiedzi na inne pytanie dr Kamiński zwrócił uwagę na nie zawsze łatwe i zdobywające powszechną akceptację kryteria przyznawania statusu ofiary i bohatera. W tej sprawie dr Polańczyk opowiedział o przypadkach pozbawiania statusu kombatanta osoby, które w swoim życiu miały również brudne czyny. Symbolem znaków czasu było pytanie o parytet płci w doborze kandydatów na stanowiska kierownicze w IPN. – Obowiązują kryteria merytoryczne – odpowiedział prezes Instytutu.

W ciągu kolejnych dni goście z Tunezji spotykali się z kierownictwem poszczególnych pionów Instytutu Pamięci Narodowej. Odwiedzili także Muzeum Powstania Warszawskiego.

Zdjęcia: Piotr Życieński, Piotr Gajewski, Katarzyna Hołopiak

[Następny Strona](#)

Centrala

